

КОНОТОПЧАНИН МИХАЙЛО АКИМОВ – ОДИН З НАЙМОЛОДШИХ ОФІЦЕРІВ-УКРАЇНЦІВ УЧАСНИКІВ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

У липні 2017 р. на сайті «Історична правда» з'явилася стаття Юрія Юзича, присвячена офіцеру Легіону Січових Стрільців Осипу Яримовичу (1897-1917), якого автор називає «наймолодшим бойовим офіцером-українцем Першої світової». З цим твердженням важко погодитися, оскільки на фронтах Першої світової війни билось чимало зовсім юних офіцерів, серед яких були й українці. Один з них – конотопчанин Михайло Трифонович Акимов.

Біографія Михайла Акімова стала відомою нам завдяки кримінальній справі №697/1853, яку Конотопське ДПУ порушило проти нього у жовтні 1930 р. за статтею 54-10 Кримінального кодексу УСРР (антирадянська пропаганда і агітація) [2]. Проте, чекістів цікавили не лише антирадянські розмови, які вів підслідний. Зі справи видно, що слідчий намагався встановити подробиці служби Михайла Акімов у т.зв. «старій» та Добровольчій арміях, зв'язки із колишніми офіцерами. Така зацікавленість слідства не випадкова, оскільки саме в цей час органи ДПУ УСРР проводять операцію з ліквідації «контрреволюційної організації „Весна“», під час якої було заарештовано тисячі колишніх офіцерів [4].

Зі справи відомо, що Михайло Акимов народився у 1898 р. (у військово-обліковому квитку, долученому до справи, значиться інша дата народження – 1897 р.) у Конотопі. У 1915 р. він закінчив Конотопське вище початкове училище [2, арк. 4; 9]. У жовтні 1916 р. Михайло Акимов добровольцем вступив на військову службу і був направлений в м. Кременчук у 26-й запасний батальйон. У листопаді того ж року він був направлений в команду добровольців Київського військового округу, а наприкінці грудня відряджений

до Київського Миколаївського військового училища. 1 травня 1916 р. Акимову було присвоєно чин прапорщика і 9 травня він прибув до 133 запасного піхотного полку. У цьому полку він надовго не затримався і вже 25 травня був відряджений до Чорткова на вищі офіцерські курси при штабі 5-ї армії Південно-Західного фронту. У вересні, після закінчення курсів, Михайло Акимов отримав чин поручника, був відряджений в розпорядження штабу 163 піхотної дивізії і призначений до 656 Богородчанського піхотного полку на посаду молодшого офіцера, а незабаром командира 10-ї роти. У лютому 1917 р. він був поранений і нагороджений орденом св. Анни 4 ступеня й чином поручика. У червні 1917 р. поручик Акимов призначений командиром 3-го батальйону 656-го Богородчанського полку. 19 червня його батальйон відзначився в бою під Калушем, захопивши 2 гармати і відбивши низку атак, при цьому сам командир був поранений шрапнеллю в груди. За цей бій Михайло Акимов був нагороджений чином штабс-капітана і орденом св. Георгія 4-го ступеню [2, арк. 13 зв.-15 зв.].

Щодо подальшої служби Михайла Акімова не все достеменно відомо. На допиті він вказав, що, з огляду на поранення, був «евакуйований з фронту в м. Київ до шпиталю, а по розвантаженню [шпиталю] ще до жовтневої революції був переведений до м. Новочеркаська до шпиталю», а після одужання «потрапив на службу до білих по мобілізації тому що в цей час формувалася в Новочеркаську Добрармія» [2, арк. 4-5]. Проте, у військово-обліковому квитку вказано, що після поранення Акимов був відряджений до Новочеркаська у 242 запасний полк і у жовтні 1918 р. мобілізований денікінцями [2, арк. 15]. На допиті Михайло Акимов також вказав, що він за протекцією «знайомого по квартирі поручика Федорова» був призначений помічником начальника господарської частини Управління генерал-квартирмейстера Добровольчої армії [2, арк. 5].

Цікава деталь – Михайлу Акимову вдалося приховати важливий факт зі своєї біографії, а саме службу в Донській Армії і участь в Степовому

поході [1]. Цілком ймовірно, що саме Михайло Трифонович згадується в пісні невідомого автора «Степовий похід», опублікованій в одному з номерів журналу «Донская волна» за 1919 р.: «Вот политическая часть отряда степняков:/Афанасьев, Падалкин, Акимов, Иванов/ Ведут пропаганду и разведку среди казаков и большевиков» [3].

У березні 1920 р. під час катастрофічного відступу Збройних сил Півдня Росії Михайло Акимов залишився у Катеринодарі, як сам він пояснював на допиті «з метою їхати додому в Конотоп до своїх рідних, бо вирішив з білими порвати остаточно через невідповідність їм як син робітника». По дорозі до Конотопу він був заарештований чекістами й направлений до Харківського губревтрибуналу, яким був «присуджений до звільнення». Після повернення до Конотопу до жовтня 1921 р. колишній офіцер служив іструктором, а згодом начальником місцевого Всеовбуча, брав участь в боях із махновцями. Згодом, аж до свого арешту, працював рахівником на ст. Конотоп [2, арк. 5-5 зв.]. 17 листопада 1930 р. був засуджений Особливою Народою при Колегії ДПУ УСРР до тьох років висилки до Північного краю [2, арк. 20]. 31 серпня 1989 р. реабілітований Прокуратурою Сумської області [2, арк. 24-24 зв.].

Література

1. Акимов Михаил Трифонович / С. В. Волков // База данных «Участники Белого движения в России» на январь 2016. Буква А: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://swolkov.org/2_baza_beloe_dvizhenie/2_baza_beloe_dvizhenie_abc-01.htm (дата звернення 01.10.2017 р.). – Назва з екрана.
2. Державний архів Сумської області. – Ф. Р-7641. – Оп. 5. – Спр. 715.
3. Степной поход // Родимый край. 1969. №80-81. С.86-87.
4. Шитюк М. М. Справа Всесоюзної військово-офіцерської «контрреволюційної» організації «Весна» / М. М. Шитюк // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Сер. : Історичні науки. -

2012. - Вип. 3.33. - С. 103-108. - Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmdu_2012_3.33_13

5. Юзич Ю. Наймолодший бойовий офіцер-українець Першої світової. Поручник Осип Яримович // Історична правда. – 30.07.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.istpravda.com.ua/articles/2017/07/3/149998/>(дата звернення 01.10.2017 р.). – Назва з екрана.